

er ingenlunde godtgjort endnu, og det er navnlig ikke godtgjort ved det, som det ærede Medlem stadig fremhæver. Det ærede Medlem siger nemlig: Følge de Oplysninger, som vi senest have faaet fra det statistiske Bureau, er Prisen for en Tonde Hartkorn, der gaar over til Selveite, naar den sælges til Fremmede, 1,693 Rd., og, naar den sælges til Fæstere eller deres Efterladte, 1,308 Rd. — og siger han, da der nu paa Majoratsgodserne kun maa sælges til Fæstere og deres Efterladte, saa følger deraf, at denne Forskjel imellem 1,308 og 1,693 Rd. betegner Forskjellen mellem Priserne paa Majoratsgodserne og de frie Godser. Men dette er aabenbart aldeles forkert, thi det er tydeligt, at man jo ogsaa paa de frie Godser sælger til Fæstere og deres Efterladte og i Reglen netop sælger til dem, hvorfor man kan levere det bedste Bevis af selve de statistiske Oplysninger. Det viser sig nemlig, at der af alt det Bøndergods, som er overgaaet til Selveite i Aarene fra 1860—69, kun er, ikke engang $\frac{1}{20}$, kun $\frac{1}{21}$ bleven solgt til Fremmede. Af 21,550 Edr. Hartkorn ere kun 1,024 Edr. solgte til Fremmede. Nu vil det ærede Medlem dog ikke paasta, at der ikke paa de frie Godser skulde være solgt mere end $\frac{1}{21}$ af det Hartkorn, som er gaaet over til Selvetendom, at der ikke fra disse Jorder skulde være solgt mere end 1,024 Edr. Hartkorn. Nei, det er naturligtvis kun en forvindende Del af, hvad der er blevet solgt fra de frie Godser, ogsaa paa de frie Godser har man i Reglen solgt til Fæstere eller deres Efterladte, og jeg paastaar derfor, at det er aldeles urigtigt at opfatte disse Tal som Betegnelse af Forskjellen mellem Prisen paa Majoraterne og de frie Godser, naar der sælges til Fæstere eller deres Efterladte. Angaaende hvad der er Reglen om Forholdet mellem Priserne i saa Tilfælde paa disse to Arter af Godser, have, saavidt mig bekjendt, ingen fyldestgjørende Oplysning — det ærede Medlem har ikke bragt Noget frem, og der findes heller ikke Noget i de statistiske Oplysninger, som jeg her holder i min Haand. — Hvad de øvrige Forslag angaar, da ere de jo for en stor Del Konsekvenser af det, jeg nu har tilladt mig at omtale. Dette gjælder dog

ikke om Forslaget under Nr. 20, som drejer sig om det Spørgsmaal, hvorvidt man vil overlade den Besidder, der faar Godset overdraget til fri Eiendom, at fradrage 5 eller 10 pCt. af Taxationsværdien. Dette er i den Grad en Skjønssag, at jeg ikke vil udtale Noget derom. Enhver maa i saa Henseende træffe sin Afgjørelse efter et Skjøn over Forholdene. — Forslaget under Nr. 22 er jo af samme Bestaafenhed som Forslaget under Nr. 5, hvilket jeg meget stærkt udtalte mig imod, men som Thinget desuagtet nys vedtog. Hvad endelig Forslaget under Nr. 23 angaar, da er det jo et af de Forslag, som gaa temmelig vidt ud over den Ramme, som dette Lovforslag bevæger sig indenfor. Det er et Forslag, som jeg i sig selv, naar det var rigtig udført og redigeret, kunde have en vis Sympathi for, men det ligger som sagt ganske udenfor den Grændse, som Regjeringen har afstukket sig ved dette Lovforslag, og jeg kan derfor ikke finde nogen Grund til at gaa ind paa det.

H. C. D. Müller: Efter den hele Opfattelse, jeg er kommen til af denne Lov, forekommer det mig, at Hovedspørgsmaalet er, hvorledes man vil taxere Bøndergodset, forsaavidt Loven bringes i Forhold til Loven af 1864, og i denne Henseende kan jeg ikke Andet end erklære mig uenig med det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (C. Rimestad), naar han gjorde gjældende, at det var ikke til Salg til den enkelte Fæst, Taxationen foregik, men kun til Overgangen fra en Besiddelsesmaade til en anden. Jeg maa bestemt gjøre gjældende, at den Taxation, her foregaar, absolut vil blive lagt til Grund ved Salget af de enkelte Gaarde, og det er meget rimeligt, at Prisen ved de enkelte Salg bliver højere end den første Taxation og absolut vist, at den aldrig bliver mindre, og sikkert høist tvivlsomt, at den ved nogetsomhelst Salg skulde end sige reducere sig til at blive den samme. Altsaa er denne Taxation af største Betydning for Fæstere, og naar der ikke gives i høj Grad betryggende Bestemmelser derfor, forekommer det mig, at Fæstere maa se med stor Betænkelighed paa nærværende Lov, og det er en Ting, jeg tillægger saa megen Betydning,